

בעניין: **עוצמה יהודית - חזית יהודית לאומית**
איתמר בן גביר
המבקשים;

-נגד-

ובעניין: **יש עתיד - בראשות יאיר לפיד**
חוסן ישראל
תל"ם - תנועה לאומית ממלכתית בהנהגת משה (בוגי) יעלון
באמצעות עוה"ד ערן מרינברג ו/או שמעון בראון
אבא הלל 14, רמת-גן
טל' 03-6135559; פקס' 03-6135558
ובאמצעות ב"כ גזית-בקל, עורכי דין
דרך מנחם בגין 7, רמת-גן
טל' 03-6733331; פקס' 03-6733338
המשיבים;

כתב תשובה מטעם רשימת כחול לבן

בהתאם להחלטת כב' יו"ר ועדת הבחירות, מתכבדת רשימת כחול לבן - בראשות בני גנץ ויאיר לפיד (להלן: "כחול לבן") להגיש כתב תשובה מטעמה לבקשת פסילת רשימה שהגישו המבקשים (להלן: "הבקשה").

לאור כל אשר יפורט להלן מתבקש כב' יו"ר הוועדה לעשות כסמכותו בסעיף 7 לנוהל הטיפול בבקשות לפסילת רשימת מועמדים או מועמד לכנסת, התשע"ט-2019, ולדחות את הבקשה על הסף.

לחילופין מתבקשת ועדת הבחירות הנכבדה לדחות את הבקשה לגופה.

א. הערה דיונית מקדימה המצדיקה דחיה על הסף

1. אוצר המילים בשפה העברית מוצא עצמו מוגבל בניסיון להגדיר את הבקשה: מופרכת, חסרת יסוד, ללא בסיס, חסרת שחר. כל אלה לא מספיקים לתאר בקשה סתמית, מעין גימיק, המהווה ניצול לרעה של ההליך המשפטי הקבוע בחוק, לצרכים פוליטיים-תקשורתיים, תוך כפיית דיון נטול תוחלת.

בהיעדר מענה בעברית, ניתן לעשות שימוש במונח לועזי, מתחום הרשתות החברתיות, אשר מצא מקומו במילון קיימברידג' - trolling. ה"טרול" פועל בכוונת מכוון להטריד, לשלהב ריב ומדון, והוא ניזון מקבלת תשומת לב. על-כן, על-פי מחקרים, בהיעדרה של תשומת לב גדל הסיכוי כי הטרול לא ימשיך בהטרדות (<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886914000324>).

2. לכן, וככלל, רצוי למעט בתשומת הלב המוענקת למי שמבקש לעשות שימוש בכלים הלגיטימיים לצורך הפצת שואה. בענייננו, יש לעשות ככל הניתן על-מנת שהמבקשים יקבלו תשומת לב מעטה ככל הניתן במסגרת הדין, ואולי ימנע הדבר בעתיד הליכי סרק, אשר ברור לכל, גם למי שמגיש אותם, כי הם הליכי סרק.

3. בענייננו, ועוד לפי שמתייחסים לגוף הדברים, עומדת האפשרות לעשות כן, שכן מדובר במקרה חריג ומובהק שבו ניתן לקבוע, אפריורי, כי יש לדחות את הבקשה על הסף.

הדין מתיר הגשת בקשת פסילה נגד רשימת מועמדים. זו לשון סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, זו לשון חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969. כחול לבן היא רשימת מועמדים המורכבת משלוש מפלגות.

המערערים סמכו את טענתם בדבר התקיימות עילת הפסילה שעניינה "הסתה לגזענות" על התבטאויות ספורות של חברי הרשימה אשר אין בהן כדי לבסס עילת פסילה ברף הראייתי הנדרש - הן בהיבט הכמותי והן בהיבט האיכותי.

התשתית הראייתית עליה נסמכת הבקשה מתייחסת לסרטון תעמולה וכן לארבע אמירות - החל משנת 2013 - אשר נאמרו על-ידי שלושה מועמדים ממפלגת יש עתיד - בראשות יאיר לפיד (להלן: "יש עתיד").

מבלי להידרש לתוכן האמירות המובאות בבקשה, אשר אינן עולות כדי "הסתה לגזענות" ברור, כי לא ניתן לפסול רשימת מועמדים, אשר בבחירות האחרונות זכתה ל-35 מנדטים, בשל אמירות ספורות של שלושה מועמדים. לא ניתן לפסול רשימה המורכבת משלוש מפלגות שונות, בשל אמירות המיוחסות לשלושה מועמדים ממפלגה אחת. לא ניתן לפסול רשימה אשר מכהנים בה רמטכ"לים לשעבר, ראשי ערים לשעבר, בכירים בצה"ל, בשב"כ, במשטרה ובמוסד, עיתונאים, אישי ציבור רבים מתחומי פעילות מגוונים - בשל ארבע אמירות אקראיות שהמבקשים ליקטו, מן הגורן ומן היקב.

מדובר בבקשה כה מופרכת, שאינה מתבססת על תשתית עובדתית, ועל-כן יש לדחות את הבקשה על הסף, ועוד בטרם בוחנים את האמירות לגופן.

ב. העובדות מלמדות כי אין בדל של פסול באמירות המהוות את התשתית לבקשה

4. מסקנה זו מתעצמת ביתר שאת לאחר שעומדים על האמירות לגביהן נטען כי הן מבססות את עילת הפסילה בשל "הסתה לגזענות".

1.1 יסודות התיבה "הסתה לגזענות"

5. עוד במסגרת ע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתיים-עשרה, פ"ד מב(4) 177, 185 (1988) פסק בית המשפט העליון לגבי משמעות התיבה "הסתה לגזענות" בחוק יסוד: הכנסת. בעניין זה נקבע כי על-מנת שתתקיים "הסתה לגזענות" נדרש להוכיח, כי:

"מטרותיה ומעשיה [של הרשימה] הם באופן ברור גזעניים: ליבוי היצרים השיטתי על יסוד לאומי-אתני המביא איבה ומדנים ומעמיק תהום, קריאה לשלילה אלימה של זכויות, לביזוי שיטתי ומכוון של חלקי אוכלוסיה מוגדרים, המאובחנים לפי יסוד לאומי-אתני, ולהשפלתם באופן הדומה להחריד לגרועות שבדוגמאות בהן התנסה העם היהודי."

ועוד נפסק על-ידי בית המשפט העליון (בג"ץ 2684/12 התנועה לחיזוק הסובלנות בחינוך הדתי נ' היועמ"ש, פס"ד מיום 9.12.2015), כי הגזענות "מפשיטה את בני האדם מתכונותיהם האנושיות בשל השתייכויות אלה ופוגעת בזכות הבסיסית לכבוד אנושי ולשוויון הנתונות לכלל הברואים בצלם."

6. בחוק העונשין, תשל"ז-1977 קיימת עבירה של הסתה לגזענות במסגרתה הוגדרה גזענות (בסעיף 144):

רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני."

7. ראוי לציין בהקשר זה, כי הוספת העבירה של "הסתה לגזענות" לחוק העונשין נעשתה בד בבד עם חקיקתו של סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, באופן המלמד כי ההגדרה המפורטת בחוק העונשין משמשת כלי עזר רב חשיבות לביאור התיבה "גזענות" בחוק יסוד: הכנסת.

8. על רקע זה, נבחן את האמירות המהוות תשתית לבקשה. ויודגש (הגם שאין זה מפתיע) כי הציטוטים שהציגו המבקשים היו חלקיים ומנותקים מהקשרם.

2. התשתית הראייתית לבקשה כהווייתה

"הקהילה החרדית בישראל היא חלק בלתי נפרד מהחברה הישראלית. היא גדלה במהירות, והיא קהילה שמשנתה - נשים חרדיות רבות משתלבות בשוק העבודה, צעירים רבים רוכשים השכלה וגובר העניין של הדור הצעיר להשתלב בכלכלה המודרנית ובחברה האזרחית הישראלית. רצונם של החרדים הישראליים גם לשמור על זהותם וגם להיות אזרחים בעלי זכויות וחובות שוות הוא הזדמנות היסטורית לפתור מחלוקות ולבנות עתיד משותף.

כדי להאיץ את שילובם של החרדים בחברה ובכלכלה תוך שמירה על זהותם הייחודית, נדאג לשמור על עולם הישיבות ולומדי התורה, אך גם לפתוח את השערים בפני אלה המבקשים להשתלב בשוק העבודה ובחברה בתום לימודיהם."

מתוך מצע כחול לבן המפורסם בקישור - <https://kachollavan.org.il/platform> (בעמ' 35).

9. לא בכדי התחלנו פרק זה בציטוט מתוך מצע כחול לבן, שהרי בחינת שאלה אם יש מקום לנקוט בצעד דרסטי של פסילת רשימה חייבת להיעשות, בראש ובראשונה, על בסיס בחינת מטרות הרשימה, עמדותיה, והתכניות שהיא מבקשת לקדם. את האמירות המובאות בבקשה יש לקרוא לפיכך בהקשר הדברים המלא, של המדיניות שכחול לבן מבקשת לקדם בישראל.

10. האמירה הראשונה (מבחינה כרונולוגית) נאמרה על-ידי ח"כ אלעזר שטרן ביום 8.1.2013. **המדובר באמירה אותה אמר ח"כ שטרן עוד לפני שהיה חבר כנסת, ובמסגרת פאנל בכנס "ירושלים", המאורגן על-ידי העיתון "בשבע", אשר עסק בגיוס חרדים.**

בהתאם לציטוט המופיע בכתבה (נספח ג' לבקשה) באותו הכנס אמר ח"כ שטרן:

"הנח"ל החרדי עומד בסתירה למה שאני מאמין בו, של אי הסתגרות, אבל מדובר במסגרת קריטית לאתגר העצום של החברה הישראלית לשילוב החרדים בחברה. יש לה חשיבות אסטרטגית להמשך קיומה של מדינת ישראל. היא שער של כניסת החרדים להרבה מקומות."

ח"כ שטרן הציג יוזמה ולפיה יינתן פטור מגיוס למשך עשר שנים, וציין כי להערכתו, במצב כזה יעזבו 40% מהאברכים את הישיבות בתוך שלוש שנים:

"הם לא ילכו לצבא, אבל כן ייצאו לעבודה."

"זה חוסך למדינה מיליארד וחצי שקל בשנה - ואת זה שיתנו לחיילים

משוחררים, תמריץ למי שבאמת משרתים."

"בסוף החרדי יבין גם ערכית וגם כלכלית שכדאי לו לשרת. נשחרר אותם

מתרבות העוני ומתרבות השקר."

לדבריו, תלמידים וראשי ישיבות:

"יודעים שהם משקרים. מה נעשה, נכניס את כולם לבית סוהר?"

11. הנה כי כן, מי שבעת ההיא (שנת 2013) לא היה כלל חבר כנסת, נשא דברים בכנס הנוגע לגיוס חרדים, ועל רקע ניסיונו כמי ששירת כראש אגף כוח אדם בצה"ל, נאם על הצורך "להוריד את המסכות", לדווח אמת על כמות הלומדים בישיבות, ולאפשר להם פטור מגיוס. עמדתו של ח"כ שטרן היא עמדה לגיטימית, אשר עולה בקנה אחד עם מדיניות של הגברת השילוב של האוכלוסיה החרדית בציבור הכללי. **קשה להבין, ולו לכאורה, איך ניתן "לייצר" מאמירה עניינית זו "הסתה לגזענות".**

ח"כ שטרן, אלוף במילי, לוחם שזכה להערכה רבה, חובש כיפה, המתגורר בישוב דתי, מכהן כחבר כנסת מאז שנת 2013. ואכן, מאז ועד היום איש לא ההין לטעון כי יש בדברים סממן גזעני כלשהו, ובכלל זאת גם בכל ההזדמנויות בהן היה ח"כ שטרן מועמד לכנסת (2013, 2015, 2019) (אפריל).

12. האמירה השנייה בסדר הדברים הכרונולוגי נאמרה על-ידי ח"כ מיקי לוי ביום 24.4.2013 במסגרת ראיון רדיו (נספח ה' לבקשה). באותו ראיון דיבר ח"כ לוי על הצורך לשלב את החרדים בשוק העבודה ואמר:

"החרדים חייבים לשאת בנטל יחד, חייבים להשתלב בשוק העבודה. אי אפשר

להיות טפילים על הציבור הישראלי."

כוונת הדברים היתה ברורה: אמירה ערכית לפיה על הציבור החרדי להגביר את השילוב בשוק העבודה ולא להתקיים מקצבאות - זו היתה מסגרת הריאיון ולאור מינויו לתפקיד סגן שר האוצר בתקופת כהונתו של ח"כ יאיר לפיד בתפקיד זה. השימוש במונח "טפילים" נועד לבטא את ההישענות של חלק מהאוכלוסייה החרדית על תקציבי מדינה - עובדה קיימת, אשר עליה אין חולק.

עוד אין חולק, כי השימוש במילה "טפילים" היה מיותר, וגם אם הכוונה לא היתה רעה, זהו ביטוי אשר עלול לפגוע ולהעליב. ואכן, מיידי לאחר מכן, הביע ח"כ מיקי לוי **התנצלות** מספר פעמים, במסגרת אותו הראיון. כך, ח"כ לוי אמר "אני מתנצל על [השימוש] במילה", והוסיף שוב:

"אני מתנצל על המילה, אני רק אומר שאי אפשר לחיות על כתפי משלם

המיסים הישראלי, התנצלתי על המילה המיותרת. אני אומר, אי אפשר

להמשיך ולחיות מבחינה כלכלית על כתפם של אלה שמשלמים מיסים, של

אלה שהולכים לצבא, של אלה שמשרתים את המדינה. אתם אזרחים שווי

זכויות אז בואו תהיו שווי חובות."

גם בהמשך אותו היום, במהלך נאום במליאת הכנסת, ח"כ לוי שב והתנצל, בצינו:

"בעידנא דריתחא פלטתי הבוקר מילה מיותרת על החרדים. אני מנצל במה מכובדת זו כדי להתנצל שוב על כך. ומודה ועוזב ירוחם".

הנה כי כן, גם במקרה זה מדובר בעמדה לגיטימית העוסקת בשילוב האוכלוסייה החרדית בציבור הכללי, ואשר אין בה ולו קמצוץ של סממן גזעני. אשר לשימוש במילה מיותרת - ח"כ לוי התנצל מייד על השימוש בה, והגם שההקשר המלא של הדברים מלמד כי השימוש במילה לא נועד לפגוע, ולא עולה כדי "גזענות".

ח"כ מיקי לוי, מי ששימש מפקד מחוז ירושלים במשטרת ישראל, מכהן אף הוא בכנסת מאז שנת 2013. המבקשים לא "הצליחו למצוא" בכל השנים שעברו מאז אמירה נוספת אשר אפילו אליבא דידם תהיה רלבנטית לבקשה דנא.

13. האמירה הבאה (מיום 7.5.2019) נאמרה על-ידי ח"כ לפיד במסגרת ראיון רדיו. לפי הציטוט המופיע בבקשה ח"כ לפיד התייחס לקצבאות אותם מקבלים אברכים ואמר כי, "החרדים שיכורי כוח מ-16 מנדטים שזה הישג גדול ויפה, אבל זה עדיין לא אומר שהם יכולים ללכת לחגיגה", וכי "נתניהו מוכר את הגיוס לצה"ל".

המדובר בביקורת לגיטימית לחלוטין על ראש הממשלה, אשר "מוכר" את האינטרס הציבורי לתועלתו האישית, וכן על מדיניות כלכלית בה נוקטת הממשלה. גם אם "הופכים את הדברים על הראש", עדיין לא יוצא מהם שבריר של גזענות.

בכל מה שנוגע לתקציבים שהשיגו המפלגות החרדיות עבור ציבור בוחריהן במהלך כהונת הממשלה האחרונה, אין מחלוקת - והמפלגות החרדיות הן הראשונות להעיד על כך - כי ממשלה זו היתה נדיבה יותר כלפי החרדים מאשר הממשלה הקודמת לה, בה כיהן ח"כ לפיד כשר אוצר. עובדה היא, כי בימי לפיד במשרד האוצר פחתו התמיכות במוסדות תורניים והמלגות לתלמידי ישיבות ולאברכים, ואלה שבו לרמתן המקורית בשנת 2015 בממשלת "השותפים הטבעיים", היא הממשלה היוצאת.

המפלגות החרדיות פעלו במרץ לבטל את המדיניות הכלכלית שהונהגה בתקופת כהונתו של ח"כ לפיד כשר האוצר, והן הצליחו לחלוטין (<https://news.walla.co.il/item/2982068>).

למעשה, זהו אחד ההישגים הגדולים ביותר של המפלגות החרדיות, בהתאם לקמפיין שניהלו בבחירות האחרונות באפריל 2019 (ראו: <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001268409>).

לא ברור אפוא איך עמדה חברתית-כלכלית לגיטימית הופכת ל"הסתה לגזענות", לא כל שכן כאשר המפלגות החרדיות פועלות בריש גלי להגדיל את התקציבים הייעודיים לטובת ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים; לא ברור איך התייחסות למדיניות גלויה של גורם פוליטי אחר הופכת את הצד השני ל"גזען".

יתר על כן, כאשר קוראים את מכלול ההתבטאויות של ח"כ לפיד בעניין זה, ברי כי העמדה אותה הוא מציג היא עמדה חיובית, הרואה בציבור החרדי שותף מלא ואמיתי לחיים במדינת ישראל, ואשר רואה בשילוב בשוק העבודה ולימודי ליבה מנועים בעלי חשיבות קריטית למטרה זו. ח"כ לפיד התבטא בעניין זה באופן עקבי, במשך שנים.

לדוגמא, כך התבטא ח"כ לפיד באותה רשת רדיו (כאן ב'), וזמן קצר לאחר הדברים שצוטטו בבקשה (ביום 6.6.2019):

"אני אומר לכם שנים שאני לא נגד חרדים. פשוט רוצה שכולם יתגייסו ויעבדו וילמדו מתמטיקה באנגלית. איך אני נגדם אם אני רוצה בשבילם את מה שאני רוצה בשביל הילדים שלי? מה שאני לא רוצה זו מדינת הלכה. זה כתוב במצע של יש עתיד - אנחנו לא נסכים לחוקים כמו חוק המרכולים שבהם אנשים נכנסים אלינו הביתה ואומרים לנו מה לעשות."

14. אמירה נוספת של ח"כ שטרן (מיום 7.5.2019) לקוחה מראיון רדיו בתחנת רדיו חרדית "קול ברמה". הראיון התקיים בערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, ומטבע הדברים - המועד, כמו הזירה - הוא עסק, בין היתר, בסוגיית גיוס בני ישיבות לצה"ל. באותו ראיון אמר ח"כ שטרן:

"חוק הגיוס קשור ליום הזיכרון, הכי קשור ליום הזיכרון לחללי צה"ל, בבני ברק וברמת הגולן מצליחים ללמוד תורה רק בזכות מי שנהרג ומזכירים את זה ביום הזיכרון."

"אני רוצה לומר שלא צריך שיהיו הרוגים בשום ציבור - אם נגזר עלינו שיהיו הרוגים, צריכים שהם יהיו גם בציבור החרדי באותו יחס כמו שיש בציבור הכללי."

צריך להיות חסר תום לב להציג אמירה זו כאמירה מסיתה. ח"כ שטרן היה ברור ביותר. הוא הביע את עמדתו הלגיטימית, עמדה שהיא בכל הכבוד גם העמדה של מרבית הציבור הישראלי, והיא העמדה העולה גם מפסיקת בית המשפט העליון - כי כל עוד "נגזר עלינו" כמדינה, להילחם - חובה כי יהיה שוויון בכל הנוגע לגיוס לצה"ל.

ואין זה מפתיע, כי הגם שהדברים אינם דורשים הסבר, כך בדיוק אמר ח"כ שטרן מייד לאחר מכן בדברים שהמבקשים העלימו מהבקשה:

"אני לא אומר את זה כפוליטיקאי - אני אומר את זה מהרגע שנולדתי וככה אמא שלי חינכה אותנו והיא באה מאשוויץ. כדי שאשוויץ לא יהיה עוד פעם צריך שיהיה פה צבא חזק וצריך אנשים יהיו מוכנים למסור את נפשם באמת."

15. האמירות הללו העוסקות בחוק גיוס ראוי, המבוסס על עיקרון השוויון, באות לידי ביטוי גם במצע של כחול לבן (קישור למצע בפסקה 8 דלעיל):

"כחול-לבן תפעל להחלת שירות ישראלי על כלל אזרחי ישראל. בשלב ראשון נחיל דין רציפות על הצעת החוק של מערכת הביטחון. בדיונים בכנסת נחזק אותה ונעמיד אותה על יסודות יציבים. בד בבד נקדם, נחזק ונרחיב את מסגרות השירות כך שכל אחד מאזרחי המדינה ישרת בצה"ל או במסגרות שירות מקבילות."

למותר לציין כי איש לא טען עובר לבחירות הקודמות כי מצע זה, ומדיניות זו, נוגעים ולו בקצה קצה של סממן גזעני כלשהו.

16. האירוע האחרון אליו מתייחסים המבקשים הוא סרטון שפרסם ח"כ לפיד ביום 4.8.2019 (להלן: "הסרטון"). לא ברור כלל אם המבקשים ראו את הסרטון, ודומה, כי לא בכדי הם לא מצטטים ממנו.

הסרטון הוא הומוריסטי באופיו, והוא מדמה התכתבות בקבוצת ווטס-אפ בין "השותפים הטבעיים" כפי שמכנה מר נתניהו את מפלגות הימין והחרדים. ההתכתבות מתחילה בהודעה לפיה - "חברים, ראש הממשלה בלחץ אפשר להעלות את המחירים". לכך משיב, כביכול, השר אריה דרעי באמירה - "רוצים שאני אחתום? תביאו עוד טריליון ש"ח לשיבות", ויתר חברי הקבוצה מציגים, כביכול, את דרישותיהם בתורם. השר בצלאל סמוטריץ' דורש את סיפוח השטחים, השרה לשעבר איילת שקד דורשת פגיעה במעמד בג"צ, והשר יעקב ליצמן מעלה אף הוא דרישות כספיות ("את כל הכסף של ישראל!").

הסרטון אינו עוסק בציבור החרדי, או בעולם הישיבות, שאין חולק על אודות חשיבותו לציבור החרדי. עניינו של הסרטון הוא בשאלת נכונותו של מר נתניהו להיענות לדרישות "שותפיו הטבעיים", הזווית מופרכות ככל שיהיו. הסרטון אינו תוקף את הציבור החרדי, ואף אינו תוקף את בני הישיבות.

הסרטון תוקף את מר נתניהו אשר מוכן להקריב שיקולים ממלכתיים הנוגעים לטובת הציבור - לטובת האינטרסים האישיים והצרים שלו (לראייה, האופן בו נהג מר נתניהו בתקציבי הישיבות בעת כהונתו כשר אוצר שונה לחלוטין מהאופן בו הוא נוהג כיום). בכל הנוגע ל"שותפיו" של מר נתניהו, הסרטון מציג אותם כמי שעקב הנסיבות בהן הוא נמצא, ובעטיין הפך לסחיט, יכולים להעלות דרישות בהתאם להשקפת עולמם.

33. האמירות המהוות תשתית לבקשה אינן מהוות "הסתה לגזענות"

17. מי כמו המבקשים אמורים להבין גזענות מהי, ועד כמה אין היא רלבנטית בנידון דידן.

18. ניתן להניח כי הניסיון המאולץ של המבקשים למצוא אמירות כלשהן, שיאפשרו להם להגיש בקשה כלשהי, ולזכות בתשומת לב תקשורתית כלשהי - הביא אותם (ואותנו) למחוזות האבסורד. אמירות לגיטימיות, שאין בהן בדל של "גזענות" עומדות ביסוד הבקשה המופרכת דנא.

בכל הנוגע לשילוב חרדים בצה"ל ובשוק העבודה - עמדה המצדדת בהגברת השילוב אינה, בהגדרה, עמדה גזענית. ההפך הוא הנכון, התפיסה הרואה בציבור החרדי ציבור שווה זכויות וחובות, היא תפיסה ערכית שמקורה בשוויון ערך האדם, וללא הבדל הנובע מהשתייכות קהילתית או דתית.

אין באמירות המפורטות לעיל משום ייחוס של תכונות לגזע מסוים. אין באמירות המפורטות לעיל ליבוי יצרים או שנאה בחברה. אין באמירות קריאה לשלילה של זכויות. ההפך הוא הנכון, יש קריאה ברורה לציבור החרדי להיות חלק בלתי נפרד מהציבור בישראל. הנכון, יש קריאה להגברת השילוב של החרדים בחברה הכללית והקניית מלוא הזכויות והחובות המגיעות לכל אזרח.

האמירות המצוטטות לעיל הן כולן חלק משיח ענייני ולגיטימי, בנושאים המצויים בדיון ציבורי מזה שנים רבות. אין בקיומו של שיח, לא כל שכן בעמדות המצדדות בשילוב חרדים בשוק העבודה, משום "רדיפה" או "השפלה" או כל דבר המתקרב לכך.

ממילא, החרדים אינם מהווים קבוצה הנבדלת מהציבור הכללי בשל "השתייכות לגזע, או למוצא לאומי-אתני" אחר, ולכן מופרך לדחוק את הדברים לתיבה העוסקת ב"גזענות".

19. למעלה מהדרוש, ובכל הנוגע לסרטון, הרי שמדובר בסרטון תעמולה הומוריסטי ולא באמירות המציגות השקפה עולם. אין בסרטון משום קריאה לשלילת זכויות, ביזוי וכיו"ב. למעשה, רוח הסרטון אינה מתייחסת כלל לגליטימיות של דרישות "השותפים הטבעיים", היא מתמקדת בעצם נכונותו של נתניהו להיעתר להן, בשל מצוקתו המשפטית. אין בסרטון התייחסות ל"קבוצה אתנית", בסרטון יש התייחסות גם לגב' איילת שקד, חילונית; לשר בצלאל סמוטריץ', חובש כיפה סרוגה.

בנוגע לאמירות המיוחסות לח"כ שטרן - הרי שמדובר בהבעת עמדה לגיטימית בדבר "שוויון בנטל", עמדה שהתקבלה הלכה למעשה על-ידי בית המשפט העליון, ואין בה בדל של הסתה נגד הציבור החרדי. כך גם הדברים שאמר ח"כ לפיד.

בנוגע לאמירה המיוחסת לח"כ לוי - מדובר במילה אחת, אשר גם אם היתה מיותרת, ההקשר בו נאמרה הוא ברור, הקשר חברתי-כלכלי, וקריאה להשתתפות בשוק העבודה - ואין בדברים בדל של גזענות. מכל מקום, ח"כ לוי התנצל מייד על השימוש במילה, וחזר והתנצל באותו היום.

20. כאמור, אין בנידון דיזן משום "הסתה לגזענות" - לא באמירות שצוטטו לעיל ולא באמירות אחרות.

ג. לא מתקיימים התנאים המצדיקים פסילת רשימה

21. אמנות המידה הפרשניות להפעלת סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת פורטו במסגרת א"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף (אשר נימוקיו פורסמו ביום 18.7.2019). עמידה על "אמות המידה הפרשניות" מלמדת כי אין מקום להפעיל את סעיף 7א בענייננו, אפילו היו האמירות "גזעניות" - והגם שהן רחוקות מכך מרחק מזרח ממערב.

22. ראשית, על-מנת שתהיה הצדקה להפעלת סעיף 7א "יש להראות כי מטרה זו היא חלק מהמאפיינים הדומיננטיים של שאיפות הרשימה או המועמד או הפעילות שלהם וכי לשם קידומם הם מבקשים ליטול חלק בבחירות."

מצע כחול לבן מפורסם - <https://kachollavan.org.il/platform/>. כמובן, שאין במצע כחול לבן קצה קצהו של זנב גזענות חו"ח. ממילא, הסוגיות העוסקות בשילוב חרדים בחברה הישראלית הן חלק אחד מתוך מצע נרחב. בהקשר זה, כפי שפסק בית המשפט העליון, הסמכות בסעיף 7א, איננה מיועדת לדברים שוליים, כי אם לתופעות דומיננטיות, מרכזיות, המאפיינות את הרשימה. בענייננו, במאמץ רב "חילצו" המבקשים אמירות ספורות, אשר מעבר לכך שאין בהן פסול, הן בטלות בששים ביחס למגוון המועמדים ברשימת כחול לבן, ביחס ליעדיה המרכזיים של הרשימה, ביחס לאמירות רבות ונוספות של חברי הכנסת לפיד, לוי ושטרן. סוגית שילוב חרדים בצבא ובשוק העבודה - מופרך להתייחס אליה כאל "מטרה גזענית" - אינה מטרה "דומיננטית" אשר רק בעטיה מבקשת כחול לבן להתמודד בבחירות.

23. שנית, על המבקש להפעיל את סעיף 7א "להראות כי מטרת מרכזיות ודומיננטיות אלו נלמדות מהצהרות מפורשות ומהיגדים ישירים או ממסקנות מסתברות שמשמעותן ברורה וחד-משמעית."

עובדה היא כי בניסיון לעשות הון פוליטי "גייסו" המבקשים אמירות מן הגורן ומן היקב, חלקן משנת 2013, אחת מהן עוד לפני שהדובר היה ח"כ. איש לא העלה בעבר טענה דומה נגד מפלגת יש עתיד, כל שכן בבקשת פסילה - עובדה המלמדת כי אין שותפים לתזה המוצגת על-ידי המבקשים. קשה להעלות על הדעת אדם סביר שילמד "באופן חד משמעית" מתוך אמירות אלה כי מדובר במטרות גזעניות.

24. שלישית, לצורך הפעלת סעיף 7א "יש להראות שהרשימה או המועמד פועלים באופן אקטיבי להגשמת המטרות האמורות". בענייננו אין "מטרה גזענית" ולו לכאורה, כך שממילא הרשימה לא פועלת להגשים מטרה שכזו.

25. רביעית, יש להראות "מסה קריטית של ראיות בעלות אמינות גבוהה להצדקת הפסילה". בענייננו, מדובר בשבריר של התייחסויות מתוך מאות ואלפים, ואשר גם הן אינן ראיות המלמדות על גזענות.

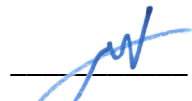
ד. סיכום

26. המטרה האמיתית בהגשת הבקשה הושגה על-ידי המבקשים כבר עם הגשתה; תוך ניצול חסר תום לב של הדין, הם קיבלו את האפשרות להמשיך ולזרוע ריב ומדון, ומי כמו המבקשים יעשה בכך שימוש.

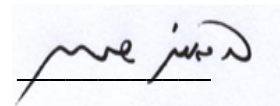
27. אחר כל זאת, יש לדחות את הבקשה על הסף, וקל וחומר לדחות אותה לגופה, בהיותה נעדרת תשתית ראייתית, ובהיותה חסרת רלבנטיות כלשהי לדין העוסק בפסילת רשימות.

28. התשובה נתמכת בתצהיר של מר גיל סגל, מנכ"ל מפלגת יש עתיד.

אלירם בקל, עו"ד

עודד גזית, עו"ד

ערן מרינברג, עו"ד

שמעון בראון, עו"ד